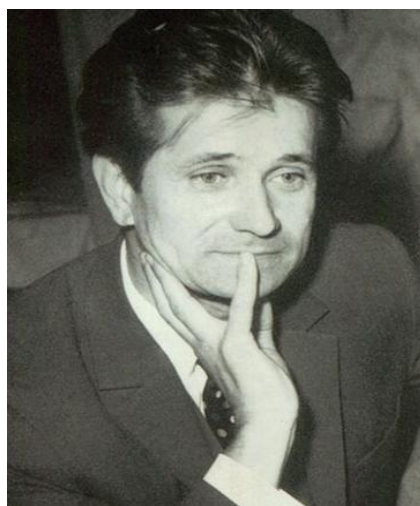

Hristache POPESCU

S-a născut în satul Văleni din județul Vâlcea, la 19 august 1929, într-o numeroasă familie de gospodari. Aici urmează și primele clase primare, pentru ca apoi, în urma examenului de admitere, să reușească cu brio să devină elev la binecunoscutul liceu *Lahovary* din Râmnicu Vâlcea. După terminarea liceului, cu rezultate remarcabile, urmează cursurile *Facultății de Construcții* din cadrul Institutului Politehnic din București.

Fiind o fire activă și preocupat în mod constant de activitatea științifică, va definitiva o serie de lucrări, deosebit de importante, astfel că, la propunerea academicianului Cristea Mateescu, i se acordă Premiul Academiei Române pe anul 1974 pentru studiile privind *Supraîncărcarea în construcții*

O preocupare subsidiară a activității sale științifice s-a remarcat după ieșirea la pensie, respectiv după anul 1990, când, de altfel, a și fost primit în *Uniunea Scriitorilor din România*, în cadrul Secției de dramaturgie. În cea mai mare parte, piesele sale de teatru au un profund caracter umanist, eroii săi fiind personaje pe care le întâlnim în permanență, prin labirintul existenței noastre de zi cu zi. Amintesc câteva dintre cele 20 de piese ale sale: *Fiii lui Cain*, *Întâlnire cu un duh*, *Noaptea patimilor*, *Omul din noi*, *În ceasul al doisprezecelea*, *Jurământul*, *Copii și părinți*, *Trecutul prezent*.

De-a lungul timpului, distinsul nonagenar a scris proză filosofico-spirituală cu rol educativ-moral, încredințând tiparului, după anul 2000, câteva cărți memorabile, printre care: *Înțelepciunea Bibliei și actualitatea*, 2002; *Omul între știință și Dumnezeu*, 2006; *Floarea gândului curat*, 2006; *Răul, hrana noastră cea de toate zilele*, 2009; *Binele și răul față în față*, 2011. De asemenea, a elaborat un dicționar al celor mai importante realizări din domeniul construcțiilor, editat în trei volume, apărute în anii 2006, 2007 și 2012.

Cărți publicate

Originea universului și a vieții, Editura H.P., București, 2006; *Înțelepciunea Biblică și actualitatea*, Editura H.P., București, 2002; *Floarea gândului curat*, Editura H.P., București, 2006; *Omul între știință și Dumnezeu*, Editura H.P., București, 2006; *100 de*

personalități în construcții, Editura H.P., București, 2006; *Binele și răul față-n față*, Editura H.P., București, 2011; *Răul, hrana noastră cea de toate zilele*, Editura H.P., București, 2006.

A publicat piesa de teatru *Contratimp*, tipărită la *Teatrul Notara*, unde a și fost pusă în scenă, în anul 1978, de regizorii Lucian Constantinescu și Victor Trăilescu. Apoi a publicat, în două ediții, majoritatea pieselor sale într-un volum de 880 pagini, cu titlul *Teatru*, la cea de a doua ediție, în anul 2008, la tipografia *Semne*. Din cuprins: *Fiii lui Cain; Întâlnire cu un duh; Îngerul, Demonul și... Eu; Omul din noi; Tatăl și fii; Fiicele; Jurământul; Copii și părinți; Logica fiarei; Președintele etc.*

Colaborează la mai multe reviste, în țară, dar și în străinătate (Franța, SUA, Canada etc.), cu lucrări de specialitate, dar și din literatură și teatru.

Referințe critice

"Piesa *Contratimp*, eseu dramatic de debut al profesorului Hristache Popescu aduce la rampă lapidar, dar cu fluentă, o întâmplare din activitatea cercetărilor științifice al cărei mesaj umanist transpare dincolo de cadrul convențional al ficțiunii teatrale."

(**Al. Ciprian**, actor, în piesă, rolul *fostul soț*)

"Rândurile mele reprezintă un pios omagiu adus dramaturgului Hristache Popescu, care a fost, în mod evident, un erudit. A trebuit să răsfoiesc pagini din istoria dramaturgiei românești ca să găsesc o operă atât de amplă și un dramaturg atât de prodigios. N-am găsit o performanță asemănătoare. Varietatea tematicii cuprinde inserții din filozofie, sociologie, cultura antichității, Biblie etc. Piesa cea mai reușită, după gustul meu, ar fi *În ceasul al doisprezecelea*, unde personajele sunt bine conturate și verosimile. Piesa se încheie cu un happy-end salvat de ideea că orice om, oricât de multe greșeli a săvârșit, se poate transforma într-un om bun"

În piesa *Fiii lui Cain*, dramaturgul imaginează o insulă a purificării în care sunt internați spre salvare oameni vinovați de înșelăciune, violență, sete de putere și îmbogățire, delațiune, nelegiuire, crimă: un cardinal, un bancher, un președinte dictator, o femeie adulteră ș.a. Medicul care ar urma să-i vindece se dovedește a fi un fals Mesia pe care în final îl ucide propriul său frate, un profesionist al crimei care preia conducerea insulei. Dramaturgul inițiază astfel o dezbatere filozofică, religioasă, socială asupra păcatelor omenești. Concluzia este semnată de însăși Divinitatea, care le spune fiilor lui Cain: "*Stăpân a toate te-am făcut. Și tu tot neom!*"

(...) Unde îl putem încadra pe dramaturgul Hristache Popescu în teatrul românesc? Nu mă refer la treptele valorice bine conturate care au un pedestal: genialul I.L. Caragiale, ci la apropierea sa de structura și esența teatrului român tradițional, viabil până astăzi: T. Mușatescu, Kirițescu, V. Eftimiu, M. Sebastian, G. Ciprian, C. Petrescu, L. Blaga, M. Sorescu etc.

La o vârstă înaintată Hristache Popescu s-a detașat de teatrul tradițional, încercând artificii moderne, salvate de un quantum cultural remarcabil și de un limbaj

elevat. Acest dramaturg merită o apreciere obiectivă și o atenție aplicată, fie ea și postumă.

(**Ioan Al. Lupu**, scriitor, diplomat)

"Iată, cum colegul meu, om de știință cu calități remarcabile de cercetător, inovator și cadru didactic, Hristache Popescu, laureat al Academiei Române, ne dovedește prin fapte că este un adevărat scriitor și om de cultură. El a cercetat și s-a implicat adânc în căutarea originii universului și a vieții pe Pământ, folosindu-se de elementele binecunoscute ale științei, dar și de cele ale filozofiei și istoriei. Un om care a ridicat standardul enciclopedic al poporului român, fiind un exemplu pentru noi toți"

(Acad. **Radu P. Voinea**, fost președinte al Academiei Române)

"Ce bucurie și ce surpriză ne-a făcut Hristache Popescu, care astăzi ne-a dovedit , nu numai că este un distins om de știință, dar este și un talentat dramaturg. Mă bucur pentru el, îl felicit și-i doresc mult succes!"

(Acad. **Cristea Mateescu**, spectator la piesa de debut)

"Dacă Hristache s-a impus ca om de știință și un profesor cum rar poți întâlni, iată că acum ne dovedește că el poate fi și un adevărat scriitor, situându-se cu adevărat pe un pedestal luminous, între știință și Dumnezeu. Modestia sa este proverbială printre oamenii de știință, dar este înălțătoare în fața Atotputernicului, înrolându-l între cei aleși"

(**Simion Hâncu**, profesor universitar)

"Când mi-a dat cartea *Originea universului și a vieții*, relatându-mi cum s-a documentat, cum a căutat să înțeleagă anumite fenomene, m-a convins că el este un adevărat creștin și încearcă să înțeleagă lumea pe acest Pământ, așa cum este ea, mai ales cum va fi mai târziu..., dar mărturisesc că nu l-am înțeles. Îl știam ca om de o modestie unanim recunoscută, chiar dacă prin fapte se dovedise un om de știință și un bun profesor, blând, altruist, dar dornic și luptător pentru dreptate și adevăr. Așa era, într-adevăr, dar în sufletul său era un zbucium și căuta să înțeleagă ce se întâmplă cu noi oamenii, căci răul s-a dezvoltat peste măsură. (invocându-l pe Papa Ioan Paul al II-lea, când înaltul prelat a făcut o vizită în țara noastră)"

(**Adrian Popovici**, profesor universitar)

Extrase din operă

"În pauza ultimului curs de Rezistența materialelor, colegii mi-au sugerat ca, la încheierea cursului să-i adresez câteva cuvinte minunatului nostrum profesor Aurel A. Beleş. Rețin doar ultima frază: "Vă suntem recunoscători pentru ceea ce suntem, simțim și pentru ceea ce iubim! Vă suntem recunoscători pentru pâine și pentru lumină!" (...) Un adevărat delir a cuprins sala. Profesorul se înclina în fața noastră, a studenților. După câteva minute de aplauze, vădit emoționat, a părăsit sala, lăsând ușa deschisă. ... Noi aplaudam în continuare. Eu, din emoția care ne cuprinsese pe toți, m-am trezit ridicat de

colegi. (...) În afara aplauzelor, colegii au voit să-și manifeste astfel mulțumirea pentru cuvintele rostite ce exprimau și simțămintele lor.”

(Din volumul *100 de personalități din construcții*)

”Zborul înaripat al măestriei lui Brâncuși, frescele de la Voroneț, spiritul înălțător al omului liber, dorința de afirmare cinstită, perfecțiunea însăși – călauze ale inginerului și omului Emil Prager – vor rămâne îndemnuri ale unei conștiințe realizate pe deplin. Cât timp România va exista și construcții se vor executa, numele Emil Prager va fi la loc de cinste – nume devenit legenda încă din viață”

(Din articolul Emil Prager, *Revista Construcții*, nr. 1-2, 1985)

”Atât în timpul colaborărilor mele, cât și în timpul altor discuții, m-au impresionat vastele cunoștințe din numeroase domenii. (...) Date exacte, analize pertinente, rețineri de pasaje. (...) O memorie neobișnuită! Gândeam că nu ascult un academician din domeniul Mecanicii teoretice, ci mai mulți academicieni din domeniile fizicii, astrofizicii, filozofiei, biologiei, istoriei, economiei etc. Dar ce m-a impresionat cel mai mult au fost cunoștințele din Biblie,... la nivelul unui arhiereu! Natura a fost darnică cu acad. Radu Voinea, dărnicie ce a dăruit-o la rândul ei semenilor, pentru ca nu este cineva care să fi cerut și să nu fi primit de la omul Radu Voinea!”

(Din volumul *100 de personalități din construcții*)

”Un stimulant în educarea tineretului îl reprezintă modelele (valorile de excepție). (...) Modelele autentice nu sunt cunoscute fiindcă valoarea în societatea noastră nu este prețuită. (...) Pe cine mai interesează astăzi știința, literatura, arta, când ele sunt atât de marginalizate și nelucrative la noi? Pentru a aprecia valoarea, trebuie ca noi înșine să avem valoare, spre a fi crezuți când propunem modele. Și cum tinerii (adesea) știu că prin bani se poate cumpăra orice, inclusive celebritatea, nu-i mai interesează decât valoarea banilor! Valoarea într-o societate în care lipsește cultul morale nu poate dainui!

(Din volumul *Răul, hrana noastră cea de toate zilele*)

”Fără cultură, o țară este ca și inexistentă, fiindcă prestigiul unei țări nu depinde nici de întinderea ei și nici de numărul locuitorilor, ci de valorile pe care le are. (...) Guvernul care neglijează sau ignoră valorile, consacrate sau în devenire, condamnă viitorul țării respective! Și la noi în țară, nu de puține ori s-au închis ochii și fondurile când a fost vorba de cultură și de slujitorii ei.”

(Din volumul *Răul, hrana noastră cea de toate zilele*)

”Neștiind ce este după moarte, acceptăm orice. (...) Eu însă m-am acomodat cu viața de pe insulă. Nu numai că mi s-a prelungit viața, dar m-am împăcat și cu trecutul. Și, abia acum, viața mea – atât cât a mai rămas din ea – are un sens! Are ceva de om!

(Din piesa de teatru *Fiii lui Cain*)

”Umilind oamenii care s-au supus, ați privat țara de aportul adevăratei intelectualități, ajunși, în final, într-o gravă stare de inferioritate. Caracterul dublei facturi

al existenței a creat în structura ființei umane o dublă personalitate: una artificial – impusă –, iar alta în intimitatea sa, pentru care se va simți mereu vinovat, fiindcă ceea ce provine din practica ancestrală a religiilor și din tradițiile națiunii este culpabil și pedepsit!
(Din piesa de teatru *Fiii lui Cain*)

“(...) dumneavoastră, oamenii de știință, aveți obligația să vă protejați. (...) Fără știință, am rămâne în întuneric! (...) Îdeile în știință cer să fie aduse la lumină, eliberate de strâmtoarea în care stau încă de la începuturi! Sunt un bun al lumii! Și merită sacrificiul, mai ales că puțin au acest har. Dar și savantul este totuși om, cu puteri fizic limitate, care depășite, nu-i mai permit gândirii să lupte.”
(Din piesa de teatru *Tribunalul "Eu"*)

Pentru mine, profesorul Hristache Popescu se detașează, în raport cu majoritatea confrăților, ca om pe care-l respect, îl admiri și dorești să-i urmezi exemplul. Dacă prin activitatea sa didactică și de cercetare tehnico-științifică s-a impus admirabil, a avut și una, mai puțin cunoscută, aceea de scriitor talentat, umanist. Prin piesele sale de teatru se dovedește un profund mobilizator, în căutarea adevărului și dreptății. Prin personajele sale, ne conduce pe caile labirintului spinos al existenței de zi cu zi al fiecăruia dintre noi. Putem astfel constata adevăruri care ne pun în cumpăna de a judeca conflictele ce apar între membrii societății, atât de tumultuoasă azi, prin prisma filozofico-spirituală: dintre bine și rău, dintre dreptate și nedreptate, dintre adevăr și minciună, dintre altruism și egoism. La un moment dat personajul se poate găsi într-o dualitate, care se consumă pacifist sau conflictual. Majoritatea pieselor sale de teatru au fost preluate de *Radio Cultural* și transmise prin emisiunea *Teatru la microfon*.

Așa cum mărturisește, referitor la scrierile sale în proză, spune: am încercat să prezint omul așa cum este el în general, dar și cum ar putea fi mai bun, mai deștept și mai cinstit. Am încercat să pun într-un fel, în antiteză, existența omului pe această lume. Poate îmi veți spune că sunt un idealist, un visitor naiv, atunci când am plecat de la *Înțelepciunea Bibliei și actualitatea sa* (2002) și apoi am încercat să-mi prezint modul de a vedea lumea prin cele scrise în cartea *Floarea gândului curat* (2006).

A scris mult, prin simțire și permanentă căutare a adevărului, a cinstei și a dreptății, nefăcând niciun reproș nimănui. Voia ca în orice acțiune să rămână un anonim și să stea în umbră. De aceea mi-a fost atât de greu, la împlinirea vârstei de 90 de ani (19 august 2019), să putem avea un dialog în vederea prezentării sale în *Revista Independența Română-independența prin cultură* și de a-l face cunoscut cititorilor acesteia. Dar, așa cum mi-a mărturisit cu modestie atunci: “recunosc că sunt un om mic, obișnuit, în această lume mare, pe care am căutat-o și o caut în continuare ca s-o pot înțelege, dar Dumnezeu ne cunoaște pe toți și El ne poate judeca cu dreptate. La 12 aprilie 2020, a plecat pentru totdeauna dintre noi.

Profil literar realizat de **Gheorghe Ticlete**, scriitor și jurnalist